

Tyto tvary se používají, pokud by mohlo dojít k záměně (viz 3.2.2):

Heute kommt mein Kollege mit seinem Sohn und dessen Freund. (der Freund des Sohns)

Zvláštní tvar 2. pádu množného čísla **derer** odkazuje na následující vztahnou větu. Odpovídá tvaru 2. pádu množného čísla zájmena **derjenige** (viz 3.3.3):

die Deutschkenntnisse **derer**, die unseren Kurs besuchen (derjenigen, die ...)

(*Tralosti němčiny těch, kteří navštěvují náš kurz*)

Tvar 2. pádu množného čísla **deren** poukazuje na to, co předcházel:

Weißt du eine Lösung? Es gibt **deren** viele.

Víš o nějakém řešení? Těch je mnoho.

3.3.2 Zájmena **dieser, jener a solcher**

Ukazovací zájmena **dieser, -e, -es** (*tento, tato, toto*), **jener, -e, -es** (*onen, ona, ono*) a **solcher, -e, -es** (*takový, -á, -é*) se skládají jako člen určité:

Jednotné číslo:

1. p.	dieser Plan	diese Lösung	dieses Programm
2. p.	dieses Plans	dieser Lösung	dieses Programms
3. p.	diesem Plan	dieser Lösung	diesem Programm
4. p.	diesem Plan	diese Lösung	diesem Programm

Množné číslo:

1. p.	diese Pläne		
2. p.	dieser Pläne		
3. p.	diesen Plänen		
4. p.	diese Pläne		

Ich habe **diesen** Roman noch nicht gelesen.

Tento román jsem ještě nečetl.

Er hat **jenes** Bild gekauft.

Koupil onen obraz.

Er hatte **solchen** Hunger, dass es ihm schlecht wurde.

Měl takový hlad, že se mu udělalo špatně.

Místo **solcher, -e, -es** můžeme použít neskládovaný tvar **solch**, stojící většinou před neurčitým členem. V tomto případě se tvar **solch** často nahrazuje slovem **so**:

Solch einen Menschen brauchen wir.

So einen Menschen brauchen wir.

Takového člověka potřebujeme.

Tvar **solch-** je také možné použít jako přivlastněn pro člen neurčitým; pak se skládá jako přídativní jméno pro člen neurčitým (viz 4.1.3):

Ein **solcher** Mensch gefällte uns.

Takový člověk se nám líbil.

Mit **einer solchen** Frau kann man nicht leben.

S takovou ženou nelze žít.

3.3.3 Zájmena **derselbe, dieselbe, dasselbe, dieselben a derjenige, diejenige, dasjenige, diejenige**

Zájmeno **derselbe** (*tenkýž*) označuje totožnost. Skládá se jako člen určité s přídativním jménem (viz 4.1.1):

Das ist **derselbe** Wagen, den ich schon vor Jahren hatte.

To je týž vůz, který jsem měl před lety.

Wir wohnen immer in **demselben** Hotel.

Bydlíme vždy v tomtéž hotelu.

Je třeba rozlišovat **derselbe, dieselbe, dasselbe a der gleiche, die gleiche, das gleiche** (psáno dvěma slovy) První označuje identickou věc nebo osobu. Der **gleiche** označuje osobu nebo věc stejného druhu:

Sie trägt seit einer Woche **dasselbe** Kleid.

Už týden nosí tytéž šaty.

Ale:

Sie hat sich **das gleiche** Kleid gekauft wie ich.

Koupila si stejné šaty jako já.

Zájmeno **derjenige** se používá v hlavní větě, po které následuje věta vztahná (viz 14.2.10). Můžeme ho použít i samostatně:

Derjenige Student, der sich dafür interessiert, ...
Ten student, který se o to zajímá, ...

Diejenigen, die heute die Prüfung machen, ...
Ti, kteří dnes dělají zkoušku, ...

3.3.4 Zájmeno **selbst** (*selber*)

Selbst (a hovorový tvar **selber**) znamenají *sám, osobně, vlastní pomocí*. Na rozdíl od *čestný* je zájmeno **selbst** nestorické. Zdůrazňuje podstatné jméno nebo zájmeno. Obyčejně stojí za ním, a to buď bezprostředně nebo vohrné ve větě:

Ich **selbst** habe nichts zu sagen.

Já osobně nemám co říci.

In der Stadt selbst hat sich nichts verändert.
V městeč? samem se nic nezměnilo.

Du musst dich selbst entscheiden.

Musíš se sám rozhodnout.

Pokud stojí selbst před větším členem, má význam dokonce, ani:

Selbst unsere kleine Tochter versteht es.

Dokonce i malé málo děrna tomu rozumí.

Er hat damit selbst dann nicht aufgehört, ...

Neprestal s tím ani pak. ...

Je třeba rozlišovat mezi významem selbst a allein:

Er lebt dort allein.

Žije tam sám.

(nikdo jiný tam s ním není)

3.4 Zájmena tážací

K zájmenům tážacím patří wer (kdo), was (co), welcher, welche, welches (Který -á -ě) a was für ein, was für eine, was für ein (jaký -á -ě).

3.4.1 Skloňování a užití zájmen wer a was

1. O	WER	WAS
2. O	WESSEN	
3. O	WEM	
4. O	WEM	WAS

Wer kann es machen?

Kdo to může udělat?

Wessen Auto ist das?

Či je to auto?

Wem soll ich helfen?

Komu mám pomoci?

Wem fragst du?

Koho se zeptáš?

V předložkových pádech se místo zájmena was používá zájmených přístovci, která ukazují na neosoby (viz 8.4):

Worauf freust du dich?

Na co se těšíš?

Womit bist du nicht zufrieden?

S čím nejsi spokojen?

3.4.2 Skloňování a použití welcher a was für ein

Zájmeno welcher, welche, welches (Který, která, které) vybírá z určitého počtu a skloňuje se jako člen určitý:

Welches Kleid ziehst du an, das rote oder das weiße?

Které šaty si oblékneš, ty červené, nebo ty bílé?

In welchem Hotel wohnen Sie? Im Hotel Central?

Ve kterém hotelu bydlíte? V hotelu Central?

Neutrální tvar welches se může vztahovat k podstatným jménům ve všech rodech i v množném čísle, pokud je za ním sloveso sein:

Welches (i welcher) ist der höchste Berg in den Alpen?

Která hora je v Alpách nejvyšší?

Welches (i welche) ist die schönste Frau?

Která žena je nejkrásnější?

Welches (i welche) sind die wichtigsten Angaben?

Které údaje jsou nejdůležitější?

Při zvolání zůstává welch nesklonné, jestliže hned za ním následuje neurčitý člen nebo přídavné jméno:

Welch ein Mensch!

Jaký (to) člověk!

Welch schöner Tag!

Jaký krásný den!

Pomoci was für ein se ptáme na vlastnosti osob a věd (jaký, jaká, jaké). Skloňuje se jako člen neurčitý, v množném čísle ein odpadá:

Was für ein Kleid brauchst du? Ein Abendkleid.

Jaké šaty potřebuješ? (Nějaké) večerní šaty.

Was für ein Hotel ist das? Ist es modern?

Jaký je to hotel? Je moderní?

Was für Wünsche hast du?

Jaká máš přání?

Při samostatném použití má was für ein v 1. pádě rodovou koncovku:

Dort ist ein Geschäft.

Was für ein/e/s?

3.5 Zájmena vztahná

Ve funkci vztahných zájmen se používá ukazovací zájmen der, die, das a tážací zájmen wer a was. Uvádějí vedlejší věty vztahné (viz 14.2.10).

3.6 Zájmena neurčitá

Neurčitá zájmena ukazují, že osoby nebo věci jsou blíže neurčené nebo neznámé, že je nechceme nebo neumíme pojmenovat. K neurčitým zájmenům patří:

3

neurčitá zájmena, která se používají samostatně:

man, jemand, niemand, einer, keiner, etwas, nichts, irgendwer

neurčitá zájmena, která se používají samostatně nebo ve spojení s podstatným jménem. V tomto případě přebírají funkci členu:

irgendein, irgendwelcher, jeder, -e, -es, kein, mancher, -e, -es, alles, alle (mn. č.), all-, beide, einige, etliche, mehrere, sämtliche, viele, wenige, einzelne

3.6.1 Skloňování a použití neurčitých zájmen

Man označuje souhrn více neznámých osob. Sloveso po něm stojí ve 3. osobě jedn. čísla. Man se používá pro 1. pád, ostatní pády jsou vyjádřeny tvary zájmena **einer**. Do češtiny se překládá různými způsoby vyjádření neurčitého a všeobecného podmětu (viz 10.3):

Man spricht darüber.

Mluví se o tom. Mluví o tom.

So etwas kann **einem** gefallen.

Něco takového se může (člověku) líbit.

Hier verkauft **man** Hamburger.

Tady prodávají / se prodávají hamburgry.

Zájmena **jemand** (*někdo*) a **niemand** (*nikdo*) se používají jen v jednotném čísle a skloňují se takto:

1. p.	jemand	niemand
2. p.	jemand(e)s	niemand(e)s
3. p.	jemand(em)	niemand(em)
4. p.	jemand(en)	niemand(en)

Koncovky 3. a 4. pádu se mohou vypouštět:

Ich will mit **jemand(em)** sprechen.

Chci s někým mluvit.

Ich habe **niemand(en)** getroffen.

Nepotkal jsem nikoho.

Ve 2. pádě koncovka být musí:

Ich kann mit **niemand(e)s** Hilfe rechnen.
Nemohu počítat s ničím pomoci.

Einer, eine, eines se používá samostatně. Proto musí v 1. pádě rodová koncovka.

Ist er **ein** guter Fachmann? Ja, er ist **einer**.
Je dobrý odborník? Ano, je.

Hast du **ein** Fahrrad? Ja, ich habe **ein(e)s**.
Máš kolo? Ano, mám.

Často se ve spojení s 2. pádem množného čísla používá významu jeden z více:

einer unserer guten Fachleute
(jeden z našich dobrých odborníků)

Obdobně se používá záporné **keiner, keine, kein(e)s** (*žádný, -á, -é*):

Keiner von uns weiß davon.
Nikdo z nás o tom neví.

Hast du ein Auto? Nein, ich habe **kein(e)s**.
Máš auto? Ne, nemám.

Stažené tvary středního rodu **eins, keins** jsou hovorovější. Ve spojení s podstatným jménem se zájmeno **kein** v jednotném čísle chová jako člen neurčitý a v množném čísle jako člen určitý (viz 2.):

Ich habe **kein** Problem.

Wir haben **keine** Probleme.

Jeder, jede, jedes (*každý, -á, -é*) se používá pouze v jednotném čísle a chová se jako člen určitý:

Jeder Schüler muss helfen.

Každý žák musí pomoci.

Jedes Wochenende fährt er weg.

Každý víkend jezdí pryč.

In **jeder** freien Minute macht er Deutsch.

Každou volnou minutu dělá němčinu.

Irgendein (*nějaký*), **irgendwer** (*někdo*), **irgendwas** (*něco*) a **irgendwelcher** (*nějaký, některý*) se skloňují jako jejich základní slova (**ein, wer, was, welcher**). **Wer, was, welcher** se v hovorové němčině mohou použít jako neurčitá zájmena

Hast du **irgendwelche** Fragen?

Hast du **welche** Fragen?

Máš nějaké otázky?

Hat er dir **irgendwas** mitgebracht?

Hat er dir **was** mitgebracht?

Přinesl ti něco?

Alle (všichni) se skloňuje jako člen určitý v množném čísle:

1. p.	alle Freunde
2. p.	aller Freunde
3. p.	allen Freunden
4. p.	alle Freunde

Wir haben **alle** Probleme gelöst.
Všechny problémy jsme vyřešili.

Der Zustand **aller** Patienten ist gut.
Stav všech pacientů je dobrý.

Wir sagen es **allen** Freunden.
Řekneme to všem přátelům.

Alles (všechno):

1. p.	alles
2. p.	–
3. p.	allem
4. p.	alles

Ich sage dir **alles**.
Řeknu ti všechno.

Er ist mit **allem** zufrieden.
Je se vším spokojen.

All- se v jednotném čísle skloňuje jako určitý člen, kromě 2. pádu mužského a středního rodu, kde má zakončení **-en**. Spojuje se hlavně s abstraktními podstatnými jmény a zpodstatněnými přídavnými jmény:

Aller Anfang ist schwer.
Každý začátek je těžký.

Alles Gute!
Všechno nejlepší!

mit **aller** Mühe
(se vsí námahou)

trotz **allen** Mutes
(přes všechnu odvalu)

Neskloňovaná forma **all** se používá před členem nebo zájmenem:

all die schönen Geschenke
(všechny ty krásné dárky)

all mein Glück
(všechno moje štěstí)

Zájmeno **sämtlich** (veškerý) má podobný význam jako **all-**, ale je více zdůrazněný:

sämtliches Material
(veškerý materiál)

sämtliche Kollegen
(všichni kolegové – bez výjimky)

Zájmeno **mancher, manche, manches; manche** (mnohý, -á, -é) se skloňuje jako člen určitý:

mancher Fall
in manchem Fall
manche Wünsche
mit manchen Wünschen

Zájmeno **ander-** (jiný) se používá v jednotném čísle pouze ve spojení s určitým nebo neurčitým členem a skloňuje se jako přídavné jméno:

ein anderes Beispiel
der andere Stoff
kein anderer Stoff
Ich meine einen anderen Film.

České **jeden – druhý** překládáme **der eine – der andere**. V tomto případě se nejedná o řadovou číslovku:

Der eine war klein und dick und **der andere** groß und mager.

Jeden byl malý a tlustý, druhý velký a hubený.

Was sagen **die anderen**?
Co říkají druzí (ostatní)?

Je třeba rozlišovat mezi tvarem **anderes** (jiné) a příslovcem **anders** (jinak):

Das ist etwas **anderes**.
To je něco jiného.

Ich sage es **anders**.
Řeknu to jinak.

Tvar množného čísla **andere** (druzí, ostatní) a stejně tak zájmena **einige** (někteří), **einzelne** (jednotliví), **mehrere** (více, několik), **viele** (mnozí, mnohé, mnoho), **wenige** (málo, málokterí) mají koncovky členu určitého:

1. p.	viele Freunde
2. p.	vieler Freunde
3. p.	vielen Freunden
4. p.	viele Freunde

die Lösung einzelner Probleme
(řešení jednotlivých problémů)

mit **anderen** Mitteln
(jinými prostředky)

in **einigen** Ländern
(v některých zemích)

mehrere sind dagegen
(více lidí je proti)

in wenigen Fällen
(v málo případech)

Tvary **viel, wenig a mehr** (bez koncovky) se spojují s nepočitatelnými podstatnými jmény, používanými ve tvaru jednotného čísla a v obecném významu bez členu:

Er hat **mehr** Zeit.

Má více času.

Er trinkt **wenig** Alkohol und isst **viel** Gemüse.

Pije málo alkoholu a jí hodně zeleniny.

Cvičení k 3.3 – 3.6

Cvičení 44

Obměňujte podle vzoru (tvořte ženský rod a množ. číslo):

dieser Kollege

• diese Kollegin, diese Kollegen

1. mit diesem Kollegen
2. ein solcher Schütler
3. von jenem Beamten
4. derselbe Lehrer
5. jener Student
6. mit demjenigen Nachbarn
7. bei jedem Mann
8. mancher Sportler

Cvičení 45

Ptejte se na zvýrazněná slova:

1. Ich schreibe **meinem** Freund.
2. Er fragt nach **dem Herrn** Prokuristen.
3. Das ist der Wagen **unseres** Nachbarn.
4. Meine Freundin arbeitet bei der Firma **Stavel**.
5. Das ist die Frau **meines** Chefs.
6. Ich warte auf dich vor **jenem** Restaurant.
7. Ich berate mich mit **meinem** Bruder.
8. Ich möchte mir ein **schwarzes** Abendkleid kaufen.

Cvičení 46

Odpovězte záporně:

1. Gefällt dir etwas?
2. Hast du eine Frage?
3. Hast du Lust dazu?
4. Kommt jemand mit dir?
5. Hast du dort jemand(en) getroffen?
6. Hast du damit Probleme?
7. Wohnt sie in einem Hotel?
8. Erzählst du es jemand(em)?

Cvičení 47

Odpovězte, v odpovědi neopakujte podstatné jméno

Ist das dein Fahrrad? Ja, ... / Nein, ...

→ Ja, das ist meines.

Nein, das ist nicht meines.

1. Gibt es hier ein Restaurant? Ja, ...
2. Ist das dein Kugelschreiber? Ja, ...
3. Habt ihr ein Wochenendhaus? Nein, ...

- Ist er ein guter Fachmann? Ja, ...
- Habt ihr einen Farbfernseher? Ja, ...
- Ist das dein Auto? Nein, ...
- Möchtest du ein Bier? Ja, ...
- Möchtest du einen Wodka? Nein, ...
- Ist er ein moderner Mann? Nein, ...

Cvičení 48

Doplněte **selbst** nebo **allein** a přeložte:

- Seit drei Jahren lebt sie _____.
- Sie muss sich _____ entscheiden.
- In der Firma _____ hat sich nicht viel verändert.
- Warum sitzt sie hier so _____?
- Ich bin _____ überrascht.
- Lass ihn, er will es _____ machen.
- Es kommt _____ der Direktor.
- Ich will hier _____ nicht warten.
- _____ unser kleiner Sohn schafft es.

Cvičení 49

Ptejte se na zvýrazněná slova pomocí **was für ein** nebo **welcher**:

- Ich finde **die Prüfung** in Deutsch leicht.
- Wir sollen bald **eine Wohnung** bekommen.
- Er wohnt im **Hotel Astoria**.
- Ich will **diesen Pullover** kaufen.
- Ich brauche **einen Pullover**.
- Ich lese **einen spannenden Krimi**.
- Ich habe **einen Krimi** von Agatha Christie mit.
- Dort gibt es auch **einige Geschäfte**.

Cvičení 50

Doplněte koncovky:

- a)
- Warum trägst du immer d _____ selbst _____ Schlips? D _____ möchte ich wissen.
  - Ich trage dies _____ Schlips am liebsten. D _____ Muster und d _____ Farbe gefallen mir. Ich habe ihn in jen _____ Geschäft in Köln gekauft. Weißt du, in welch _____ ?
- b)
- Mit w _____ hast du dich unterhalten?
  - Mit Peter: d _____ Vater ist Umweltschützer. Wir haben von dies _____ und jen _____ Problemen gesprochen.

- Ich achte die Arbeit d _____, die für unsere Umwelt etwas tun. Solch _____ Leute bewundere ich. Solch _____ ein _____ Arbeit möchte ich auch machen.

Cvičení 51

Přeložte:

- a)
- s ničí pomocí
  - jeden z našich přátel
  - nikdo z nich
  - byl spokojen s málem
  - se vši námahou
  - v jednotlivých případech
  - mnohý z odborníků
  - takový úspěch
  - řešení všech problémů

b)

- Žije sám.
- Nemá nikoho.
- Nikdo se o něho nestará.
- Ke všemu nešťěstí je nemocný.
- Takový život je těžký.
- Či je to vina?
- Nezapomínejte na ty, kteří mají takový osud.
- Pomáhejte těm, kteří to potřebují.
- Člověk nesmí myslet jen sám na sebe.
- Každý někoho potřebuje.
- S těmito problémy se musí něco dělat.
- Jsmo si toho vědomi.
- Existuje řešení?
- Těch je mnoho.

Cvičení 52

Přeložte:

- Pracuje už mnoho let v té samé firmě.
- Vyrábí se tam zemědělské stroje.
- Co je to za firmu?
- Jaké stroje se tam vyrábí?
- Ve kterém městě je ona firma?
- Má nějaké partnery v zahraničí?
- Ano, veškerá produkce se vyveze do zahraničí.